

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 354/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKČIA], [REDAKČIA], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín, Obvodného oddelenia Policajného zboru Dubnica nad Váhom ČVS:ORP-29/DC-TN-2020 z 31. januára 2020 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín ČVS: 1 Pn 122/20/3309 z 25. februára 2020 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .
2. Žiadosti [REDAKČIA] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trenčín, Obvodného oddelenia Policajného zboru Dubnica nad Váhom ČVS: ORP-29/DC-TN-2020 z 31. januára 2020 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. 1 Pn 122/20/3309 z 25. februára 2020 (ďalej len „uznesenie okresnej prokuratúry“) a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 374 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť lekár [REDAKOVANÉ] tým, že 24. júla 2019 počas výsluchu pred vyšetrovateľom Úradu inšpekčnej služby Stred Banská Bystrica v konaní vedenom pod ČVS: UIS-235/0-OISS-2019 uviedol údaje o zdravotnom stave odsúdených pacientov – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dotknuté osoby“) bez toho, aby bol zbavený povinnosti mlčanlivosti.

2.1 Sťažovateľovi bolo 7. februára 2019 doručené uznesenie vyšetrovateľa, ktorým bolo rozhodnuté o odmietnutí, pretože nebol zistený dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Z obsahu odôvodnenia vyšetrovateľa vyplýva, že výpoveď podozrivého [REDAKOVANÉ] obsahovala len všeobecné informácie, voľne prístupné verejnosti, a vyjadrenie k anti-HCV pozitívite dotknutých osôb bolo zverejnené samotným sťažovateľom, na základe čoho príslušný

vyšetrovateľ uzavrel, že v predmetnej veci nebol naplnený ani jeden z obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu neoprávneného nakladania s osobnými údajmi. Zároveň odôvodnenie uznesenia vyšetrovateľa obsahovalo aj poukaz na zásadu subsidiarity trestnej represie a s ňou spojenú možnosť sťažovateľa domáhať sa ochrany svojich práv na všeobecnom súde v rámci občianskoprávneho konania, prípadne na Úrade na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky.

2.2 Sťažovateľ 10. februára 2020 podal proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, v ktorej argumentoval námietkou miestnej nepríslušnosti a nedostatočne zisteným skutkovým stavom veci. Ďalej namietal, že v predmetnom konaní nebol zabezpečený pre rozhodnutie relevantný listinný dôkaz – zápisnica o výsluchu podozrivého [REDAKOVANÉ] z 24. júla 2019 vo veci ČVS: UIS-235/0-OISS (konanie začaté na základe trestného oznámenia sťažovateľa pre podozrenie, že dotknuté osoby sú nosičmi HCV vírusu a napriek tomu im bolo protiprávne vydané osvedčenie o ich zdravotnej spôsobilosti na práce v potravinárstve, pozn.), a taktiež, že sa nestotožňuje s argumentáciou uvedenou v uznesení vyšetrovateľa poukazujúcou na zásadu *ultima ratio*, t. j. subsidiarity trestnej represie a možnosti využitia iných prostriedkov v záujme ochrany ním označených práv.

2.3 Sťažovateľovi bolo 27. februára 2020 doručené uznesenie okresnej prokuratúry, ktorým bola jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa zamietnutá ako nedôvodná, čím došlo k zásahu do práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, ako aj do práva na spravodlivé súdne konanie. Okresná prokuratúra sa podľa sťažovateľa vo svojom uznesení riadne nevysporiadala s ním vznesenou námietkou miestnej nepríslušnosti, odignorovala jeho námietky predložené v sťažnosti, opäť sa nezaoberala výsluchom [REDAKOVANÉ] z 24. júla 2019, ale iba jeho výsluchom z 28. januára 2020 a navyše ani z odôvodnenia tohto uznesenia nevyplýva, či si okresná prokuratúra zabezpečila ako dôkaz pri svojom rozhodovaní aj zápisnicu o výsluchu z 24. júla 2019.

2.4 Podľa názoru sťažovateľa ako uznesenie vyšetrovateľa, tak aj uznesenie okresnej prokuratúry sú prejavom zjavnej svojvôle vo veci rozhodujúcich orgánov a možno ich označiť za arbitrárne.

3. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby v predmetnej veci svojím nálezom rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením vyšetrovateľa a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením okresnej prokuratúry a jemu predchádzajúcim postupom boli porušené, zrušil uznesenie okresnej prokuratúry a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľ zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu svojich nepriaznivých majetkových pomerov.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

10. Ústavný súd za podstatu tejto sťažnosti považoval namietané porušenie sťažovateľových základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením vyšetrovateľa a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením okresnej prokuratúry a jemu predchádzajúcim postupom. K porušeniu označených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že orgány rozhodujúce v tejto veci nedostatočne zistili skutkové okolnosti týkajúce sa preverenia jeho trestného oznámenia, neprihliadli na jeho v konaní predložené námietky a následne vo svojich arbitrárnych rozhodnutiach dospeli aj k nesprávnym právnym záverom.

III.1 K porušeniu namietaných práv uznesením vyšetrovateľa

11. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva sťažovateľa uznesením vyšetrovateľa, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd, respektíve iný orgán verejnej moci v rámci jemu zverenej kompetencie.

12. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti uzneseniu vyšetrovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp

subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia ním označených práv uznesením vyšetrovateľa, pretože jeho preskúmvanie na základe proti nemu podanej sťažnosti patrí do právomoci okresnej prokuratúry.

13. Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2 K porušeniu namietaných práv uznesením okresnej prokuratúry

14. Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľom predloženými námietkami považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v rámci ktorej opakovane vyslovil, že právo fyzickej alebo právnickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06, III. ÚS 278/06).

15. Z ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) však nemožno vyvodiť subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania. Aj keď podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, posúdenie otázky, či sú splnené zákonné podmienky pre začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverení trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká právo na začatie trestného stíhania. Absencia existencie práva na začatie trestného konania vylučuje možnosť porušenia sťažovateľom označených práv. Takéto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 45/03, III. ÚS 198/03).

16. Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená napr. na trestnom oznámení proti tretej osobe) nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok z 21. 9. 2004, bod 48].

17. Rovnako súčasťou týchto základných práv nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané, nedávajú podklad pre začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu mal zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania kompetentného štátneho orgánu zodpovedal jeho predstave (II. ÚS 88/99).

18. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné trestné oznámenia oznamovateľa trestného činu riadne prešetriť a rozhodnúť o nich. Z listinných dôkazov predložených sťažovateľom vyplýva, že sa tak vo veci sťažovateľa aj stalo. Podľa názoru ústavného súdu uzneseníu okresnej prokuratúry, čo sa týka odôvodnenia skutkových a právnych záverov, nie je čo vyčítať. Okresná prokuratúra v jeho odôvodnení odkázala na obsah výpovede podozrivého [REDAKOVANÉ] vo veci ČVS: UIS-215/0-OISS-2019, s ktorou sa zjavne oboznámila, zhodnotila jej obsah a následne dospela k záveru, že pri ňom neboli zverejnené žiadne konkrétne údaje o výsledkoch laboratórnych testov dotknutých osôb, a preto sa so závermi uvedenými v uznesení vyšetrovateľa stotožnila a dospela k záveru o nedôvodnosti sťažnosti sťažovateľa. Právo na vznesenie obvinenia alebo trestné stíhanie inej osoby nemožno považovať za súčasť základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy, ako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto k porušeniu týchto ním označených práv uznesením okresnej prokuratúry nemohlo dôjsť.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresnej prokuratúry, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú odôvodnil tým, že sa nachádza vo výkone trestu a nemá príjmy.

21. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Uvedené tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom (podanie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, a nárok na ochranu ústavnosti, ktorý nie je zrejme bezúspešný) musia byť splnené kumulatívne.

22. Z odôvodnenia tohto uznesenia (body 10 až 19) vyplýva, že ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu vyšetrovateľa z dôvodu neprípustnosti a v časti smerujúcej proti uzneseniu okresnej prokuratúry z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že zo strany sťažovateľa ide v tejto veci o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, v dôsledku čoho nie je naplnený jeden z predpokladov na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

III.4 Záver

24. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. d) a g) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde a zároveň žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu